

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljate je pošiljati franco. Reklamacije so proste poštine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOLMAČIČ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjenstvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica,
II. drž. gimn. (Bpl.)

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna številka stvo „Pov. UJU“ ima s članočano naročnino oglase in rešice vseh vrst je din 2:50 od petih ratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Glavna kontrola drž. računovodstva odreka učiteljstvu pravico do polne penzije z 32 leti.

Dojšo časa je že krožila govorica, da Glavna kontrola drž. računovodstva odreka učiteljstvu pravico štetja 15% v penzijo po 32 službenih letih, vendar temu nismo mogli verjeti, ker je ista glavna kontrola v konkretnih slučajih odmerila učiteljem po 32 letih tudi 15% v penzijo.

Te dni pa je prinesla »Narodna Prosveta« sledečo presenetljivo vest: »Odluka Glavne Kontrole. Opšta sednica Glavne Kontrole, jednom svojom odlukom protumačila je na štetu učitelja odredbu čl. 31. Zakona o činovnicima po kome se povišica 15 od sto po navršetku godina službe računa i za penziju. Glavna Kontrola odlučila je, da se to ima uračunati samo onim učiteljima i profesorima, koji imaju 35 godina službe i ako se u Zakonu izričito pravi izuzetak za one za koje važe posebni zakoni i koji pravo na punu penziju imaju posle 32 godine službe. Iz ovoga se vidi da su svi učitelji, koji su penzionisani pre navršetka 35. god. službe, materijalno znatno oštećeni i ako im je od strane Ministarstva Prosvete obećavano da materijalno ništa ne gube.«

Člen 31. uradniškega zakona pravi v tem oziru sledeče: »Po zvršetku najvišje stopnje osnovne plače pripada uslužbencem za ves čas nadaljnjega službovanja njegova najvišja letna osnovna plača, zvišana za 15%. Ta povišek se šteje za pokojnino samo onim, ki imajo 35 službenih let, če ni s specialnim zakonom odredeno drugače.«

Jasno je razvidno, da se ima onim, ki imajo krajšo službeno dobo določeno s specialnimi zakoni, računati ta 15% povišek preje v penzijo.

Tako tolmači ta člen tudi predsednik upravnega sodišča v Zagrebu dr. C. Cavalieri v svoji knjigi »Disciplinski propisi po zakonu od 31. jula 1924«, kjer pravi pri interpretaciji čl. 31. sledeče: »Ova se mu povišica (15%) računaj i u penziju, ako je navršio 35 godina službe,

odnosno i prije, ako je specialnim zakonom propisano kraće službovanje.«

In učitelji imajo svoj specialen zakon, ki jim predpisuje 32letno službeno dobo. To je »zakon o izpremembah in izpopolnitvah zakona o narodnih šolah z dne 19. aprila 1904.« ki je bil sprejet na seji dne 9. julija 1919 od narodnega predstavništva, sklicanega z ukazom z dne 24. februarja 1919 na dan 1. marca 1919 v Beograd.

Člen 33. tega zakona, ki ga je smatrati za učitelje kot specialen zakon, pravi v al. 6. sledeče: »Po zvršetku 32 službenih let se more učitelj (učiteljica) upokojiti s poslednjo plačo...«

Iz interpretacije dr. Cavalierija, da se nanaša pripomba k členu 31. glede specialnih zakonov na službeno dobo in iz gori citirane določbe službene dobe za učiteljstvo je jasno razvidno, da se more učiteljstvu šteti 15% povišek že po 32 službenih letih v penzijo in ne pri 35, kakor to tolmači Glavna kontrola.

To je postalo torej zaradi te odločbe sporno vprašanje, kakor je sporen člen 239., katerega napačno tolmačijo, ker odmerjajo penzijo pri vseh upokojencih z nepolnimi službenimi leti od stare mesto od zadnje plače.

Poverjenstvo UJU — Ljubljana je poskrbelo, da so se vložili načelni rekuzi na Državni svet glede odmere penzije po čl. 239., da se je vložil rekuz s strani meščanskošolskega učiteljstva, ker mu 10% povišek po čl. 7. čin. zakona ni štet v penzijo v zmislu čl. 138. čin. zakona in poziva tudi vse one, ki bodo upokojeni z 32 službenimi leti, a še nimajo 35 službenih let, da se obračajo na Pov. UJU — Ljubljana, če jim ne bo všteti 15% povišek v penzijo.

Končnojavljeno bo tudi o tem vprašanju sklepal Državni svet, katerega odločba bo merodajna in odločilna. Nihče pa naj ne zamudi pritožbe na Državni svet, ko prejme rešenje o odmeri penzije.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Poročila:

+ SLOVENJGRAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 9. okt. 1. v Slovenjgradcu. Navzočih je bilo 24 članov, odsotni 4 opravičeni člani.

Uvodoma je tov. predsednik pozdravil navzoče, posebej došla gosta tov. Selakovo in tov. Womerja iz marenberškega okraja ter novovstopivša člana tov. Pipanovo in tov. Juranciča iz Slovenjgradca. Med zborovanjem pa novodoselega upravitelja iz Šmartna, tovariša Kavčiča. Tov. Repiču in Šalamunu, ki sta o počitnicah stopila v pokoj, želi v imenu vseh članov še mnogo zdravih let in da bi tudi nadalje ostala zvesta člana naše organizacije. Tov. Repič se poslavlja od našega društva, ker je vsled svojega sedanega bivališča bližje celjskemu društvu.

Zapisnik zadnjega zborovanja se je prečital in odobril. Rešili so se došli dopisi in razpravljalo se je o aktualnih stanovskih zadevah.

Sprejeta je bila resolucija:

1. Učiteljsko društvo za Slovenjgradec protestira proti zavlačevanju izplačila povišek, oziroma prevodi na višjo stopnjo. UJU pov. Ljubljana se naproša, da potom UJU pov. Beograd urgira takojšnjo rešitev vseh prošelj. Obenem zahtevamo, da se napredovanje vrši zopet avtomatično pri knjigovodstvu, in sicer na osnovi sporočila srez. šol. nadzorništva.

Sledili sta poročili pokrajinske (tov. Stanovnikova) in glavne skupščine (tov. Purkhart) v zadovoljivost vseh članov.

Ob sklepu zborovanja je tov. ravnatelj Vrečko poročal o sadjarski razstavi v Šmartnem ob Paki. Pokazal nam je razne vrste jabolk ter nas seznanil z njihovimi imeni. Za njegova praktična izvajanja mu je učiteljstvo hvaležno.

Prihodnje zborovanje bo začetkom decembra.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA RADOVLJIŠKI OKRAJ je zborovalo dne 4. t. m. na Jesenicah. Tovariš predsednik se je v svojem pozdravnem govoru spomnil umrlega tov. J. Dimnika ter g. nadzornika Turka in predlagal, da ga društvo označi kot častnega člana, kar je bilo z dolgotrajnim ploskanjem in odobravanjem sprejeto.

Podal je nato besedo gospodu dr. Obersnelu, ki je v jako jasnem referatu izčrpno poročal o »Sokolstvu« s posebnim ozirom na učiteljski stan. Društvo mu je jako hvaležno za njegov referat in je izrazilo željo, da bi še večkrat poročal.

Nato je sledilo poročilo tov. Šege o pokrajinski skupščini v Krškem in poročilo tov. Hudeta o skupščini v Dubrovniku.

Izvoljen je bil za blagajnika tov. Jos. Korošec mesto tov. Flereta, ki je zapustil naš okraj in odšel v Ljubljano.

Nato so bile sprejete resolucije, ki smo jih objavili posebej, na predlog tov. Hudeta.

Po raznih slučajnih predlogih se je tov. predsednik zahvalil za obilno udeležbo ter zaključil zborovanje s pozivom, da naj solidarnost v društvu ostane.

— Popravek. Od Jugoslovanske knjigarne smo prejeli z ozirom na naš članek »Klerikalni naskon na Učiteljsko tiskarno« v 41. št. U. T. sledeči popravek:

»Ni res, da razpošilja Katoliška (sedaj Jugoslovanska) knjigarna katekizme in zgodbe poštine prosto župnim uradom s štampiljo knezoškofijskega ordinarijata; res pa je, da plačuje Jugoslovanska knjigarna za vse svoje pošiljate poštino.« — Jugoslovanska knjigarna.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ je zborovalo dne 4. oktobra 1924 v Konjicah.

Udeležba je bila kljub prekinitvam pouka na posameznih šolah še precej dobra, kajti od 57 članov je bilo navzočih 43.

Glavna, obenem tudi najlepša točka dnevnega reda je bil nastop učencev po Tyrševem telovadnem sestavu pod vodstvom tovarišev Šege in Mayerja. Zbralo se je sicer le 15 učencev, kajti zborovanje se je vršilo v času »prekinitve pouka na šolah«. A ti so izvajali vse vaje iz vseh strok tako precizno, da bi jih odrasli telovadci izvajali težko bolje in natančneje. Vsak gib, vsaka kretnja — vse kot vlitu. Učenci so nastopili najprej s prostimi vajami, katerim sta sledili dve prav mični sestavi. Redovne vaje so se kaj strumno izvajale v členu, enako tudi v vodu. Nova enotna povelja J. S. S. jim niso delala nikakšnih težkoč, vse je šlo kot na vrvi. Sledile so vaje z orodjem in na orodju. Mladi telovadci so bili na konju, kozji, bradlji, drogu in gredi kakor doma. Nadalje so sledile

razne skupine, razne borilne vaje in raznoterosti (živi stolpci, samokolnici, jezdeci), več telovadnih iger (labirint, podajanje male žoge, odbijanje male žoge čez mejo s kijačo, metanje obročkov) in tekme v teku s postavljanjem kijev in tekme v šepanju. Navzoče učiteljstvo je bilo kakor očarano, kajti takšnega nastopa ni pričakovalo ter je burno častilo tovarišema Šegi in Mayerju, ki pač lahko s ponosom gledata na svoje delo v telovadnici.

Po telovadnem nastopu se je pričelo redno zborovanje. V pozdravnem govoru častita tov. predsednik še enkrat prirediteljema in voditeljema telovadnega nastopa, častita mlademu zakonskemu paru Bratkovič-Smerdelj, omeni, da je pristopil v društvo tov. Ivo Pavlič, šol. vodja v Resniku, ki pa je danes odsoten radi vojaških zadev, da je izstopila iz društva mlajša članica, da članek v zadnjem »Učit. Tov.« — posnet iz »Tabora« — zadevajoč tovarišico A. Rottovo, dosedaj članico Slovenjgraškega učiteljskega društva, ne odgovarja istini, Končno opozarja na gonjo, ki se dogaja v zadnjem času zoper šolo sploh in v prvi vrsti zoper napredno učiteljstvo.

Dopisi in poročili o pokrajinski in glavni skupščini UJU se vzamejo odobruje na znanje.

V zadevi Fr. Skuljeve Socialne ustanove učiteljstva Slovenije soglašamo s tozadevnim sklepom pokrajinske skupščine UJU v Krškem.

Glavna kontrola je ustavila izplačilo 10% po členu 7. vsem strok. učiteljem, ki niso na meščanskih šolah.

Glasom odloka ministrstva prosvete z dne 30. avgusta 1924 S. N. br. 18.959 je Glavna kontrola ustavila izplačila 10% poviška za učitelje na srednjih strokovnih in osnovnih šolah.

Tozadevni odlok se glasi: »Komisija za razvrstavanje nastavnika odredila je mnogim nastavnicama pored redovnih prinašateljnosti (osnovne i položajne plate) i stanarine još i 10% od redovnih prinašateljnosti.

Kako je Glavna Kontrola osporila ovih 10% nastavnicama srednjih i stručnih škola na osnovu čl. 12. Uredba o razvrstavanju, to če starešine obustaviti dalje izdavanje 10% svima nastavnicama, koji su isto povećanje primali a ranije primljene sume na ovo povećanje biće dužan vratiti državi.«

O tem se obveščajo vodstva strokovnih šol vsled razpisa prosvetnega oddelka za Slovenijo z dne 24. septembra 1924, št. 14.816/ad.

Glavna kontrola se torej drži točno pomanjkljive in v marsičem krivične razvrstilne uredbe.

Prizetudi so že prej napravili pritožbe na Državni svet in istočasno na ministrstvo. Ker je nastal položaj, pri katerem bodo mnogi materialno zelo oškodovani, je Poverjenstvo UJU — Ljubljana oddalo na pristojno mesto sledečo spomenico:

Predmet: Uvrstitev strokovnega učiteljstva na šolah za gluhoneme, imbecilno in slepo deco ter učiteljstvo večščin na učiteljskih srednjih šolah in srezkih šolskih nadzornikov po čl. 7., II. odst. uradniškega zakona in čl. 12. uredbe v razvrstitvi.

Spomenica.

Pri razvrstitvi učiteljstva po čl. 7. uradniškega zakona je bilo izpuščeno iz uredbe o razvrstitvi v čl. 12. strokovno učiteljstvo na šolah za slepe, imbecilno in gluhonemo deco, učitelji večščin na srednjih in učiteljskih šolah in srezki šolski nadzorniki.

Prizadeto učiteljstvo je napravilo tozadevne vloge na ministrstvo prosvete, ki je naknadno priznalo vsem strokovnim učiteljem na teh šolah pravico uvrstitve po čl. 7., II. odst. urad. zakona

ter je izdalo prizadetim nova »Rešenja« z 10% poviškom rednih prejemkov. Na podlagi teh »Rešenj« je bil tudi izplačan 10% povišek od 1. maja 1924 naprej.

Sedaj pa je Glavna kontrola ustavila nadaljno izplačevanje 10% poviška in je ukazala celo vrnitev že izplačanih zneskov.

Pripominjamo, da ima strokovno učiteljstvo specialnih šol za gluhonemo, imbecilno in slepo deco enako vredne izpite, kakor učitelji meščanskih šol, kar je jasno razvidno in utemeljeno v vlogah, ki jih ima od navedenih ministrstvo prosvete še v arhivu. Izpiti za to učiteljstvo se vrše pred isto komisijo, pomnoženo s specialisti-strokovnjaki in plačajo tudi iste takse, kakor učitelji za izpit na meščanske šole. To učiteljstvo je imelo tudi pred činovnim zakonom enake prejemke z meščanskošolskim učiteljstvom ter so jim enake pravice priznale glede uvrščenja tudi druge države, n. pr. Francija, Anglija, Češka, Nemčija itd. tako z ozirom na plačo, kakor še posebej z ozirom na skrajšano službeno dobo.

Tudi učitelji večščin na učiteljskih in srednjih šolah morajo imeti pri nameščanju višji strokovni državni izpit, ki odgovarja zahtevam čl. 7., II. odst. čin. zakona.

Z ozirom na navedeno naj se:

I. Odredi nadaljno izplačevanje 10% poviška imenovanemu strokovnemu učiteljstvu ter naj se ukine tozadevni odlok Glavne kontrole, ker je protiven »Rešenjem«, ki jih je prejelo učiteljstvo navedenih šol od ministrstva prosvete.

II. Pri reviziji uredbe o razvrstitvi naj se unesejo vse kategorije strokovnega učiteljstva v člen 12., ki naj se glasi:

Čl. 12. V odredbo drugega odstavka čl. 7. zakona o čin. spadajo: učitelji višjih osnovnih meščanskih šol s strokovnim izpitom in s takim izpitom prideleni na druga mesta; učitelji specialnih šol za gluhonemo, imbecilno in slepo deco s strokovnim izpitom, učitelji večščin na učiteljskih srednjih in njim enakih šolah s strokovnim izpitom in srezki šolski nadzorniki.

Predsedstvo UJU je sporočilo našemu poverjenstvu, da je tozadevno podvzelo korake in je izročilo tudi spomenico komisiji, ki izdeluje izpremembe.

Vsa učiteljska društva obsojajo nasilni prosvetni režim.

Soglasna obsodba pisave „Slovenca“. — Članstvo je enodušno za solidarnost. — Dobra preizkušnja za UJU.

—res Učiteljsko sod. okr. Dol. Lendava je zborovalo 11. oktobra v Dobrovniku.

Soglasno so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Protestiramo proti sedanjemu partizanskemu režimu in krivicam, ki so se izvršile nad člani UJU.

2. Odločno protestiramo proti odstranitvi z mesta viš. šol. nadzornika E. Gangla in premeščanju naprednega učiteljsva.

3. Obsojamo vse politične liste, ki blatijo naše člane z neistinitimi podatki.

Gosp. Cvetku, nadzorniku v Murški Soboti izraža društvo svoje priznanje in globoke simpatije nad njegovim res tovariškim in nepristranskim postopanjem.

—res Okrajno učiteljsko društvo za radovljški okraj, zbrano na svojem rednem zborovanju na Jesenicah dne 4. okt. 1924 odločno protestira proti nasiljem izvršenim v prosvetni upravi v zadnjem času nad naprednim učiteljsvom, posebno pa radi razrešenja višjega šolskega nadzornika tov. E. Gangla in srezkih šolskih nadzornikov ter uporabe člena 71. čin. zakona in prosil poverjenišvo UJU, da predloži to resolucijo ministrskemu predsedniku g. Davidoviću potom UJU Beograd.

—res Okrajno učiteljsko društvo za radovljški okraj, zbrano na svojem rednem zborovanju dne 4. oktobra 1924 na Jesenicah odločno zavrača pisavo »Slovenca«, ki meri na razdvajanje članstva UJU ter izjavlja, da vztraja odločno z vsi disciplino v enotni organizaciji UJU, kateri se ima učiteljsvo cele države zahvaliti za vse pridobitve.

—res Kamniško učiteljsko društvo dne 8. oktobra t. l. v Kamniku je sklenilo sledeči protest: Učiteljsvo kamniškega okrajnega učiteljskega društva, zbrano na zborovanju v Kamniku dne 8. oktobra 1924 ostro obsoja pisavo »Slovenca« in delovanje gotovih elementov v zadnjem času, ki vsa merijo na razdvajanje članstva UJU in se odločno izjavlja, da je solidarno in z vsi disciplino v enotni organizaciji UJU, kateri se ima učiteljsvo cele države zahvaliti za vse pridobitve.

—res Učiteljsko društvo za laški okraj, zbrano na svojem rednem zborovanju dne 5. oktobra 1924 na Zidanem mostu, obsoja z največjo ogorčenostjo preganjanje članov UJU in protestira proti nasiljem, izvršenim v zadnjem času v prosvetni upravi nad naprednim učiteljsvom, predvsem zaradi razrešenja višjega šolskega nadzornika Gangla, srezkih šolskih nadzornikov in uporabe člena 71. činov. zakona.

Učiteljsko društvo zavrača pisavo »Slovenca« v zadnjem času, ki meri na razdvajanje članstva UJU in izjavlja najodločnejše, da je solidarno in z vsi disciplino v enotni organizaciji UJU, kateri se ima učiteljsvo cele države zahvaliti za vse pridobitve.

LISTEK.

I. VERK:

Nekatera načelna vprašanja kmetijskega pouka.

Naši kraji so ob preobratu prešli iz industrijske države v poljedelsko. Dočim je Avstrija v interesu svoje gospodarske politike pospeševala obrt in industrijo, agrarna vprašanja pa mnogokrat podrejala industrijskim ter tudi kmetijsko šolstvo stavila v nižjo kategorijo zainteresiranosti.

Leto 1918. je tudi v tem oziru prineslo popolno spremembo položaja.

V prvih mesecih po preobratu smo dobili nalog za uvrščanje kmetijskega pouka med učne predmete osnovne šole. Ukaz je došel, prinesel pa ni nikake jasnosti glede izvršitve. Prva težkoča, ki se je pojavila, je bila, da v poučevanju kmetijstva nismo imeli nikakih smernic, ne sistema, kar pa je nujno potrebno, ako hočemo, da dosežemo v splošnem ugoden uspeh.

Ni moj namen danes izčrpati to vprašanje, ker je to popolnoma nemogoče, hotel bi le podati nekoliko misli načelnega pomena, ki bi naj tvorile podlagu, ali vsaj izhod knadalni diskusiji,

—res Učiteljsko društvo za Ptuj je sprejelo dne 9. oktobra 1924 v Ptujju sledeči protest:

a) Protest učiteljsva proti raznim nasiljem, ki jih izvaja sedanji prosvetni režim napram učiteljsvu včlanjenem v UJU.

b) Najodločnejše protestira proti razrešenju višjega šolskega nadzornika E. Gangla.

c) Odločno protestira proti zadnjemu imenovanju srezkih šol. nadzornikov.

d) Z ogorčenjem ugovarja partizanski uporabi § 71. čin. zakona.

—res Zborovanje okr. učit. društva za ljubljansko okolico se je vršilo dne 11. oktobra na šoli na Ledini v Ljubljani, kjer so bili sprejeti sledeči predlogi:

1. Zbrano učiteljsvo odločno obsoja razrešitev višjega šolskega nadzornika Gangla, ki je posvetil ves čas svojega življenja narodu in mladini. — moža, ki uživa pri nas vseh neomajno zaupanje — moža, ki stoji pred nami kristalno čist, poln vrlin in dobrot, ter je nam vsem le v diko in v ponos.

2. Zbrano učiteljsvo odločno protestira proti odstavitvi srezkih šolskih nadzornikov, posebej še tov. Rapèta, ki je združeval v svojem srcu poleg odličnih zmožnosti pravo tovariško ljubezen.

3. Vztrajajmo v neomajnem zaupanju v »UJU«.

4. Napade na učiteljsvo v »Slovenca« ignorirajmo; na osebne napade pa naj odgovarja posameznik, ako hoče.

—res Učiteljsko društvo za Maribor mesto, dne 16. oktobra 1924 v Mariboru. Resolucije. 1. V Mariborski oblasti so z ozirom na preteklost zlasti ob državni meji in v Prekmurju tudi v šolstvu posebne prilike, katere je treba upoštevati v vzgojno-narodnem in državnem smislu. Neobhodno potrebno je za prospeh šole, narodne in državne misli, da funkcionarji šolske oblasti te prilike poznajo in upoštevajo. Zato obžalujemo, da šolska uprava ni upoštevala pri zadnjih imenovanjih tega važnega principa. — 2. V interesu šolstva je, da se vrši reden pouk. Zadnje čase pa se je ustvarila pri nas nova kategorija učiteljsva, namreč »učiteljsvo na razpoložanju«, medtem ko se po mnogih naših šolah ne more vršiti reden pouk zaradi pomanjkanja učiteljsva. Zato pozivamo šolsko upravo, da čimpreje odpravi te izredno žalostne razmere in izpopolni prazne razrede z »učiteljsvom na razpoložanju« ter nastavi učitelje-abiturijente in abiturijentinj. — 3. Odločno obsojamo vsa nasilja in krivice, ki so se dogodile v zadnjem času številnim posameznikom našega stanu ne iz stvarnih in strokovnih, ampak iz politično strankarskih ozirov. Vsled njih ni namreč težko prizadeto le učiteljsvo, ampak tudi razvoj našega šolstva. Posebno pa obsojamo nasilje, ki se je izvršilo nad služnim višjim šolskim nadzornikom E. Ganglom, ker je s tem prizadeto tudi vse učiteljsvo

Do javne diskusije pa naj pride prej ali slej, bodisi v naših društvih, v strokovnih listih, na uradnih anketah ali konferencah. Le potom izčrpne diskusije se morejo polagoma izkristalizirati načela in osnovne smernice v vsakem vprašanju, torej tudi v zadevi kmetijskega pouka.

Najprej bi si pač morali biti na jasnem, je-li kmetijski pouk na osnovnih šolah res potreben? Za nas, ki živimo in delamo med kmetiskim prebivalstvom, bo odgovor jasn v prvem hipu: Kmetijski pouk je nujno potreben, le škoda, da ga nismo uvedli že prej. Vsem pa to ne bode tako jasno in mnogi se bodo sklicevali na temeljni smoter osnovne šole, da naj ista podaja otroku le splošno izobrazbo, ne pa tudi vsaj delno strokovne. Ti zahtevajo, da mora kmetijski pouk, kot pouk strokovnega značaja, iz učilnice osnovne šole. Ako ostane kmetijski pouk predmet osnovne šole — tako pravijo — morajo tudi vse druge važnejše stroke najti v osnovni šoli primerno upoštevaje, že po izreku: ista pravica za vse. Ta ugovor je lahko ovreči iz dveh vidikov. Prvič je naraščaj kmetijskega stanu v osnovni šoli tako močno zastopano, da se ne more nobeden drug staniti iz daleka primerjati z njim, drugič pa se skuša vsak stan iz praktičnega raz-

Bič, ki nas tepe, bo le tem tesneje strnil naše vrste v neomajni slogi in solidarnosti. Zakaj močna in trdno stanovska organizacija bode za bodočnost našega stanu in našega šolstva prav tako važnega ali pa še večjega pomena, kakor je bila do sedaj.

—res Gornjegrajsko učiteljsko društvo je na svojem zborovanju na Rečici

Ali sme minister izmenjati nadzornike?

Minister prosvete dr. Korošec je dal UJU v tem oziru sledeči odgovor:

»Glavnom Odboru Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva

Beograd.

Na predstavku toga Udruženja Broj 759, od 20. sept. o. g., čast mi je, po naredbi Gospodina Ministra Prosvete odgovoriti:

1. Da su i ranije smenjivani školski nadzornici, koje je izabrao Glavni Prosvetni Savet.

2. Da ministar Prosvete ima pravo da razrešava i postavlja školske nadzornike, pošto su oni po čl. 40. Uredbe o

Vestnik upokoj. učiteljstva.

—upok Društvo upokojencev učiteljstva Slovenije je na svoji odborovi seji 12. oktobra 1924 v mestni St. Jakobski šoli v Ljubljani med drugim pri 3. točki dnevnega reda sklenilo, da se sprejme takoj 26 novo priglašanih upokojenih nadučiteljev z gospemi in upokojenih učiteljev. Ti so: Hiti Matija, Farčnik Anton, Farčnik Janja, Furlani Leopold, Rozman Florijan, Kutnar Ivan, Josin Vilma, Jančič Franja, Kalingar Ferdinand, mestni šolski ravnatelj, Bohinc Edvard, Erker Jurij, Porekar Anton, Repič Peter, Punčuh Leopold, šolski nadzornik, Bregant Miha, Kante Matko, šolski nadzornik, Kante Rozina, Režek Juraj, Bezlaj Josip, mešč. šolski ravnatelj, Bele Ivan, meščanski učitelj, Ažman Josip, Jedločnik Jernej, Kern Irena, Horvat Lovrenc, Gaberšek Franc, višji šolski nadzornik, Rasteiger Justina. — Vsem navedenim je društvo odposlalo »Sprejemnice«.

Splošne vesti.

— Slabi juristi pri prosvetni upravi v Ljubljani. Gospodje pri prosvetnem oddelku so svojo protipostavno preiskavo maskirali s členom 180. uradniškega zakona, ki pravi, da neposredni starešina (g. Velikonja!) izvrši, če zve za **uslužbenčev** disciplinski pregrešek, predhodno kratko preiskavo. G. Velikonja je pa po nalogu g. šefa Vadjnjala zasliševal slugo Učiteljske tiskarne, ki ni v državni službi. To je vsekakor zloraba uradne oblasti in prekoračenje delokroga, ki ga hočejo isti gospodje tako dobro poznati. O tej famozni preiskavi pa bomo še izpregovorili!

— Nadzorniki odklanjajo svoja imenovanja. Novoimenovani srezki šolski nadzornik za Brežice-Sevnico-Laško, tovariš Simon Gajšek, šolski ravnatelj v Dobovi, je svoje imenovanje odklonil. Istotako sta odklonila nadzorništvo Černigoj za litijski in Žolnir za prevaljski okraj.

loga, pa tudi radi idealnega razvedrila vsaj nekoliko baviti z vrtnarstvom ali sadjarstvom, kar sta tudi dve panogi kmetijskega pouka. Na ta način bi se mogla braniti uvedba kmetijskega pouka z načelnega stališča. Še jasnejšo sliko o potrebi kmetijskega pouka pa nam nudijo življenske razmere kmetijskega stanu.

Živimo med kmeti, imamo z njimi stike, dana nam je najlepša prilika objektivnega opazovanja in reči moramo, da naš kmet s socialnimi razmerami, v katerih mora živeti, ni zadovoljen. Pri površnem opazovanju bi našli nebroj navidezni razlogov, ki utemeljujejo nezadovoljstvo. Navedem le nekatere: visoki davki, oduševstvo v trgovinah, slabe letine, dragi delavci, stagnacija na vinskem trgu, partizantska državna gospodarska politika, deževje, suša in učitelji. — Slični razlogi so obstojali vsikdar, vendar je bila pod slamnato streho sreča doma. Treba bo torej poseči globlje in kmetov položaj znanstveno analizirati. Vsak starejši tovariš in tovarišica mi bode ta pritrčila, da so se kmeti sloji v zadnjih decenijah v nekaterih ozirih modernizirali; žal, da ravno v slabih. V kmetске hiše so upeljali kavo in seveda tudi sladkor, pečo nadomeščajo pa židane naglavne rute; četudi vzdržijo nekatere komaj eno mašo, se je moralo umakniti domače hodno platno pred malovrednimi fabrikati, vidimo pa že tudi na

dne 11. oktobra 1924 soglasno izreklo proti nasiljem v prosvetni upravi nad naprednim učiteljsvom, predvsem zaradi razrešenja višjega šolskega nadzornika Gangla, kakor tudi srezkih šolskih nadzornikov. Odločno se je izjavilo, da ostane društvo neomajno v organizaciji UJU.

Uređenju Ministarstva Prosvete — privremeni.

3. Da, prema tome, razrešenje imenovanog od dužnosti privr. školskog nadzornika nije nezakonito, i da se ne može shvatati kao »bezakonje« i gonjenje, jer to ni u odluci o njegovom razrešenju od pomenute dužnosti nije motivirano.

4. Da vraćanje istog na učiteljsku dužnost ne može se smatrati kao »degradacija«, jer se vršenje učiteljske dužnosti smatra za najsvetiju i najdelikatniju.

Po naredbi Ministra Prosvete zastupa načelnika Odeljenja za Osnovnu nastavu, referent,

M. Rabrenović.

— Dne 10. septembra t. l. ob 10. uri predpoldan je umrl v Ptujju v svoji vili **Martin Šalamun**, nadučitelj 5-razredne šole pri Sv. Miklavžu, okraj Ormož, ko je bil tam na bolezenskem dopustu in čakal rešitve prošnje za upokojitev. — Pokopan je bil dne 12. septembra polodne ob 3. uri na ptujskem mestnem pokopališču v velikem spremstvu svojcev, sorodnikov, nad 60 učiteljsva, meščanov in drugega naroda. V izredno lepem številu so ga spremili St. Miklavženčani, ki so okrasili rakev in mrtvaški voz z lepimi vencami in s cvetjem. Ptujski pevec in učiteljji so mu zapeli dve krasni žalostinki. Na grobu mu je govoril v slovo tovariš predsednik ormoškega učiteljskega društva g. Josip Rajšp tako v srce segajoče, da se je rosilo marsikatero oko. To je najlepše priznanje in zadostjenje, ki ga je mogel pokojnik doseči pri svojih tovariših, prijateljih in znanjih. Martin Šalamun se je rodil 1. 1860. v Placerjih pri Ptujju. Roditeljji so mu bili kmetovalci. Ko je dovršil spodnjo gimnazijo v Ptujju, je odšel za svojim starejšim bratom v Maribor na učiteljske, katero je dovršil leta 1881. Usposobljenostni izpit je napravil v Gradcu leta 1883. Učiteljeval je kot podučitelj na šoli pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, dalje kot šolski vodja v Stopercih in od leta 1891. pa kot nadučitelj do svoje smrti na petrazrednici pri Sv. Miklavžu. Vneto je delal za šolo in narod vsestransko ter bil priljubljen med tovarišji in prebivalstvom. Svoje humano mišljenje in plemenito srce je pokazal v vsem plodonosnem svojem delovanju tudi kot ljubezniv in gostoljuben tovariš. Slava mu! Večni mu pokoj! **Dr. B. R. N.**

— Pri okrajnem sodišču v Celju je bil dne 15. t. m. obsojen trgovec g. Julko Kovačič radi hujskanja proti nekaterim učiteljem v Vojniku na 100 Din kazni odnosno 48 ur zapora. Tako se priporoča!

— Kmetijska Matica. Novoustanovljena tiskovna zadruga v Ljubljani, Ja-

žuljavih rokah zlate prstane z dragimi kamni, »iz pristnega stekla«. Fakt je to, a posledica tega fakta je drugi fakt, da je za to moderno uredbo treba denarja, torej so se življenske potrebščine kmetu povečale, pasiva kažejo prirastek, pokazati ga morajo tudi aktiva, da ne bo deficita. Ker pa je zemlja od leta do leta bolj izčrpana, daje le pičle dohodke, novih dohodkov pa si najde kmetijsko prebivalstvo le malo, je bilanca kmetijskih gospodarstev leto za letom neugodnejša.

Tu pa je ravno iskati vzroka nezadovoljnosti širokih mas naroda.

V kratkih besedah izraženo. Proti počasnemu naraščanju produkcije stojita nasproti dva faktorja: rapidno naraščanje števila prebivalstva, torej zvišanje konzuma in pa vsled moderniziranja porajajoče se razkošje. Ker se torej produkcija dviga v smislu prištevajočega napredka, konzum, potreba pa v smislu poštevaljočega se ravno tako v smislu poštevaljočega napredka viša pohlep, katera pa v danih razmerah ni mogoče utešiti. Neutešen pohlep je psihološka podlaga nezadovoljstva. Vsak korak, vsak boj proti naraščanju števila in moderniziranju prebivalstva bi bil navadna blaznost, zato je treba z zvišanjem produkcije spraviti bilanco kmetijskih gospodarstev v ravnovesje. In tu pričinja naša naloga!

(Dalje prih.)

nez Trdinova ulica 8, je sklenila izdajati Kmetijsko Matico. Stvar je zamišljena tako, da se bo pobirala letnina 30 Din in se bo za to prejelo najmanj 3 knjige, in sicer: Veliki koledar, 2. Leposlovna knjiga za podeželsko ljudstvo, 3. Kmetijsko-strokovna knjiga. Čim bo število naročnikov dovolj veliko, se bodo izdale letno štiri knjige. Prve knjige izidejo v jeseni 1925. leta. Podjetje je čisto kulturno in osobito s politiko nima in ne bo smelo imeti nič skupnega. Kdor želi našemu kmečkemu ljudstvu dobro, a osobito kdor čuti potrebo posvečati prosvetnost našega podeželskega ljudstva, je kot sodelavec pri Kmetijski Matici dobrodošel. Potrebni so poverjeniki, ki bodo pridobivali naročnike in pobirali naročnino, potrebni so nadalje pisatelji in pesniki, ki razumejo kmečko dušo ter so voljni zastaviti pero v razvedrilo in poučevanje kmečkega ljudstva; končno so potrebni strokovni pisatelji, ki so pripravljene seznanjati našega kmeta z vsemi vprašanji kmečkega gospodarstva in kmečkega življenja sploh. — To je načrt, kateremu je svrha, v vsakem pogledu povzdigniti kulturo sela, vasi, podeželja. Mnogo volje za tako prepotrebno delo je ubila svetovna vojna. Težke življenske razmere prvih povojnih let niso dale, da bi se bili že povrnili k tako intenzivnemu poljubnemu izobraževalnemu delu, kakor smo ga vršili do leta 1914. Vendar se v tem pogledu razvijajo že na bolje. Kmetijska Matica je temu dokaz. — Ne dvomim, da bo posebno učiteljstvo najbolje razumelo važnost koraka, ki je storjen z ustanovitvijo Kmetijske Maticе in da bo sodelovalo. Zainteresovati učiteljstvo za novo podjetje in nesebično sodelovanje pa je namen teh vrstic. Pridite vsi in sodelujte!

Miloš Štibler.

— **Položajne plače v novem projektu uradniškega zakona.** I. kategorija, 1. grupa 48.000; 2. grupa 42.000; 3. grupa 36.000; 4. grupa 18.000; 5. grupa 12.000; 6. grupa 9.600; 7. grupa 6.300; 8. grupa 4.200. — II. kategorija, 1. grupa 12.000; 2. grupa 9.600; 3. grupa 6.300; 4. grupa 4.200; 5. grupa 3.000. — III. kategorija, 1. grupa 9.800; 2. grupa 6.300; 3. grupa 4.200; 4. grupa 3.000; 5. grupa 2.400.

— **Novi referent za Hrvatsko v ministrstvu prosvete.** »Narodna Prosveta« poroča: Potpisan je ukaz min. prosvete, kojim se za referenta za Hrvatsku u min. prosvete postavljaju g. Juraj Hikec, profesor druge realne gimnazije u Zagrebu. Novi referent primio je već dužnost u min. prosvete. U njegov delokrug rada spadaće sva ona pitanja, koja imaju veze sa Hrvatskom.

— **Prekmurškemu učiteljstvu.** Z dnem 13. oktobra sem bil podpisani razrešen svojega službovanja v Prekmurju. Pred 1½ letom me je g. minister prosvete — ne na moje prošnje — postavil za okrajnega šolskega nadzornika v Murski Soboti. Znano vam je, tovariši in tovarišice, da je bilo pri 89 osnovnih šolah in še neurejenih šolskih razmerah moje delo ogromno in težavno. Pri najboljši volji in vesti sem storil, kar je bilo mogoče za povzdigo in razmah prekmurškega osnovnega šolstva, hoteč zadovoljiti tako Vas kakor nadrejeno šolsko oblastvo, ki nas je vse v izdatni meri dobrohotno podpiralo, za kar izražam v Vašem in svojem imenu najtoplejšo zahvalo bivšemu šefu prosvetnega oddelka g. dr. St. Beuku in našemu ljubemu višjemu šolskemu nadzorniku gosp. E. Ganglu. — Da mi vsi načrti niso uspeli, temu so krive težavne prilike, ki so vam deloma znane, deloma pa neznanne. Ipak moram sedaj pri odhodu iz Prekmurja priznati dejstvo, da je osnovno šolstvo na tem teritoriju ob Vašem vnetem in marljivem sodelovanju z menoj do konca šolskega leta 1923./24. prav znatno napredovalo. — Sedaj, ko se poslavljam od Prekmurja, kjer sem ob Vaši prijaznosti, vdanosti in trudoljubivosti kljub čisto težavnim prilikam vedno radevolje opravljal svojo službo, vam v našem »Učit. Tovarišu« podajem v slovo desnico in kličem: Hvala vam za vse, ostanite mi zdravi, srečni, idealni in značajni ter delujte tudi v bodoče z dosedanjim in še večjo vneto kot vzgojitelji in učitelji prekmurške šolske mladine in celokupnega naroda! — V Vučji vasi, dne 15. okt. 1924. — **Franjo Cvetko.**

— **Nagla smrt.** Dne 11. oktobra ob približno 22. uri je nagle smrti preminul učiteljstvu Prlekije znani veleposestnik na Moti pri Ljutomeru, g. Joško Rajha. Med križevci in Ljutomerom se je po nesrečnem naključju prekucnil avtomobil in ubil imenovanega; vozilo mu je zlomilo tilnik in obe nogi, da je izdihnil takorekoč momentano na mestu. — Joško

Rajh je bil kot izšolan ekonom markantna, ugledna osebnost ne samo v ljutomerskem, ampak tudi v sosednjih okrajih, tipičen reprezentant Muropljcev. Stekel si je velikih zaslug za povzdigo kmetijstva, bil je soustanovitelj Murskega Sokola v Ljutomeru in njegov mnogoletni starosta, več let načelnik okrajnega odbora in delavni član raznih drugih korporacij. Leta 1914. je kot iskren, navdušen Jugoslovan postal tudi on narodni mučenik. V svojem dejanju in nehanju si je ostal o vseh ugodnih in neugodnih prilikah življenja dosleden, njegovo blago srce je poznalo zgolj dobroto in ljubezen. Učiteljstvu in šoli je bil vedno iskren prijatelj v besedi in dejanju, mož, kakršnih bi potrebovali zlasti dandanes mnogo. Zadnji čas je položil temelj za zgradbo Sokolskega doma v Ljutomeru ter hrepenel dočakati dan, ko bo dovršeno to delo. Nagla smrt ga je v 51. letu ugrabila soprogi in 7 otrokom, v grob so se zrušili z njim vsi lepi upi in načrti za bodočnost. — Visoko spoštovanje in vdanost vseh slojev ljudstva mariborske oblasti do tega moža je najlepše dokazal veličastni pogreb, ki se ga je udeležilo najmanj 5000 ljudi. V velikem številu je bil zastopani Sokol mariborske župe, takisto učiteljstvo od blizu in daleč, ki ohrani Joška Rajha v najboljšem in vednem spominu.

— **Martin Malenškov Martinov večer** priredita obe CM podružnici za Št. Peter dne 9. novembra ob 8. uri zvečer v steklenem salonu pri g. Dolničarju na južnem kolodvoru. Na vzporedju je godba in petje ter bogat srečolov. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Upokojeenci po 1. januarju 1924.** Državni svet objavlja: Vsi oni državni uslužbenci, ki so bili upokojeni po 1. januarju 1924. l. in ki niso imeli polnih službenih let, kakor jih zahteva čl. 239. zakona, dobivajo pokojnino na podlagi one plače, ki so jo imeli na dan upokojitve. Odstotek pokojnine se jim odmeri po starem zakonu. Takšno postopanje bo trajalo še 3 leta, ker predpisuje to zakon o civilnih državnih uslužbencih. — Odloka o tem še ni in so to le časopisne vesti.

— **Učiteljsko društvo za brežiško-sevniški okraj** je na svojem zborovanju dne 11. oktobra v Brežicah izvolilo svojega dolgoletnega nadzornika, tov. Gustava Voduška, v priznanje njegovih zaslug za šolstvo tega okraja, svojim častnim članom.

— **Katero šolsko vodstvo** lahko odstopi »Učni načrt« (Lehrplan) za štiritredne osnovne šole. — Vodstvo osnovne šole Preserje pri Ljubljani.

— **Uprava »Učiteljske samopomoči«** je razposlala v zadnjih dneh tiskovine (2 ponatisa iz »Učit. Tovariša«, nabiralno polo in položnico) v svrhu pridobivanja novih članov. Ta pisma — nad 500 — so prejeli vsi predsedniki okraj. učit. društev, šolski nadzorniki, šolska vodstva z večjimi učiteljskimi zbori, ravnateljstva srednjih, meščanskih in raznih strokovnih šol, znani nabiralci članov itd. Uprava »Učit. samopomoči« prosi vse tu naštete, da omenjajo in priporočajo U. S. na društvenih zborovanjih, konferencah in sestankih. Šolski upravitelji (ravnatelji) naj predložijo učiteljskim zborom poslane izvlečke društvenih pravil za informacijo, nabiralne pole pa za priglasenje. S priloženo položnico naj nakažejo U. S. morebitne vplačane pristojbine, katere so prejeli od priglasencev. Kot zdravniški certifikat zadostuje priprosto potrjeno v zadnji rubriki nabiralne pole — zdravniški izvid — od šolskega ali znanega zdravnika, da so priglašenci zdravi; vse brez koleka in posebnih izdatkov. Tovarišem in tovarišicam, ki so stari nad 45 let, je dana ugodna prilika, da vstopijo v naše podporno društvo; to pa samo, če se priglasijo tako. Po preteku enega leta se bo sprejemalo le še one, ki niso nad 45 let stari (§ 7. dr. pravil). Nabiralce novih članov opozarjamo še na soproge učiteljev (profesorjev); naj ne pozabijo na nje, ker postanejo lahko tudi te članice U. S. Po društvenikovi smrti dobe zakoniti dediči posmrtnino, ki znaša danes nad Din 1200. Čim več bo članov, tem večje bodo posmrtnine. Pomagajmo si sami! Uprava U. S. se nadeja, da ne bo zgrešila prav nobena nabiralna pola odmenjenega ji smotra. Polne pole vračajte na upravo U. S. v Ljubljani ali pa na slovo. Ivan Kocijančič, učitelj v Ljubljani, Gosposvetska cesta 13, vrata 10.

— **Ing. Leon Kavčnik** Sonja Kavčnik, roj. Vyzourek — poročena. Čestitam!

— **Učiteljska imenovanja.** Nanovo so imenovani: Marija Leban v Korini, Ana Radanovič v St. Jernej, Valentin Accetto v Radence, Milka Kočevnar na Studence pri Krškem, Ana Kren v Sv. Potok, Ivan Štefe v Cerklje pri Kranju, Franjo Lunaček v Šmarjeto, Ivana Strus v Žiri, Julijana Turk v Stari trg pri Ložu, Marijeta Poznik v Hinje, Marija Sevnik v Pišce, Danica Marolt v Mohorje, Vida Štrukelj na Rob, Hilda Ahčin v Osičnice, Marija Rupar v Poljane pri Škofji Loki, Marija Rozman v Železniki, Frančiška Udovič v Gornje Jezero, Valter Erker v Dol. Toplo reber, Josipina Repe v Žužemberk, Režika Klinar na Jesenice, Janko Sischerl v Koprivnik, okr. Radovljica, Mihaela Rožič na Dovje, Evlilija Jurše na Planino, okr. Sevnica, Kristina Radej v Senovo, Stanko Tavželj v Kočevje, Mira Zupan v Preloko, Karel Šterbenk v Zagodac, Marija Peterlin v Blagovico, Ruža Lenardič v Radovico, M. Arrigler v Trebnje. — **Premeščeni so:** Em. Rus iz Kamnika v Čemšenik, Antonija Ulčar iz Koprivnika v Banjaloko, Oton Oman iz Ljubljane v Borovec, Helena Rom iz Livolda v Dobropolje, Helena Kreiner iz Starega loga v Staro cerkev, Gojko Aparnik iz Leskovca na Trebelno, Marija Rožman iz Kranja v Tržič, Marija Vidmar iz Ljubljane v Boštanj, Andrej Žvan iz Gorij v Adlešiče; Eferm Pavlič iz Trbovelj v Turje, Vera Mohorič iz Šmarja v Sela, okr. Kamnik, Marija Bulovec iz Šenčurja v Poljane pri Škofji Loki, Marija Kosmač iz Cerknice v Igavas, Matilda Dolenc iz Dolenjega Logatca v St. Vid nad Cerknico, Ivana Lipovec iz Škocijana na Unec, Ivo Bitenc iz Šmarja v Polhov gradec, Mirko Kregelj iz Zaloga na Golo, Mara Pirnat-Brežnik iz St. Petra v Novo mesto, Valerija Zurec iz Stopič v Šmilhel, Vaclav Držaj iz Kranja v Gorje, Stanislav Bučar iz Kranja v Železniki, Pavla Gande-Trefalt iz Semiča v Črmošnjice, Valerija Hrovat iz Orehovice v Čatež, Gustav Lusner iz Litije v Znojile, Vera Perko iz Litije v Veliki Gaber, Ciril Pivk s Koroske Bele v Toplice pri Zagorju, Alojzija Modic iz Dol. Logatca v Grahovo, Ivana Kunc iz Dol. Logatca na Bloke, Terezija Hočevnar iz Begunj v Žiberše, Pavla Žumer iz Dobropolj na Dobrovo, Leopoldina Zupančič od Sv. Jurja v Slov. gor. v Loški potok, Anica Mencinger-Vizjak iz Sostra v Begunje pri Radovljici, Danica Pokorn s Koprivnika v Bohinjsko Bistrico, Anica Hitzl iz Poljan v Višnjo goro, Fran Berden iz Stopič v Novo mesto, Hedvika Schweiger iz St. Petra v Novo mesto, Fran Žukovec iz St. Petra v Novo mesto, Sonja Guzelj iz Šmarja pri Jelšah v St. Peter pri Novem mestu, Amalija Jeglič iz Gorij v Zasip. — **Premeščeni so:** Josip Brnobič s I. državne gimnazije v Ljubljani na I. deško meščansko šolo v Ljubljani; Viljem Držaj z II. deške osnovne šole v Ljubljani na II. deško meščansko šolo v Ljubljani; Ciril Kopitar z osnovne šole v Ribnici na deško in dekliško mešč. šolo na Jesenicah; Janko Lenarčič s I. deške mestne šole v Ljubljani ne deško mešč. šolo v Ribnici; Ivan Šumljak s III. deške osnovne šole v Mariboru na deško meščansko šolo v Mariboru; Josipina Mlinarič z dekliške osnovne šole v Studencih pri Mariboru na dekliško meščansko šolo I. v Mariboru; Ema Kosi s IV. dekliške osnovne šole v Mariboru na dekliško meščansko šolo II. v Mariboru; Marija Lončarič z deške meščanske šole pri Sv. Lenartu v Slov. goricah na deš. mešč. šolo v Celju; Bogumil Gerlanc z deš. in dekl. m. š. na Jesenicah na deško meščansko šolo v Celju; Alojzij Strmšek z deš. osn. šole v Celju na deš. mešč. šolo v Celju; Stanko Praprotnik z deš. m. šole v Slov. gradu na deš. mešč. šolo v Brežicah; Valerija Ivanc z osn. šole v Selcah nad Škofjo Loko na deš. mešč. šolo v Brežicah; Stanko Poljanec s IV. deš. osn. šole v Ljubljani na deš. mešč. šolo v Ormožu; Lovro Farasin z osn. šole v Šmarjeti pri Ptujju na deš. mešč. šolo v Ormožu; Franja Sušnik z osn. šole v Iški vasi z osn. šole v Puščavi na deš. m. v Slovenjgradcu; Angela Lečnik z osn. šole v Miethsdorfu pri Apačah na deš. m. šolo v Vojniku; Milan Vauda z deš. m. šole v Ptujju na deš. m. šolo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah; Ljubomir Gor-

jup z osn. šole v Prološču (Dalmacija) na deš. m. šolo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah; Ana Celnar z osn. šole v Boštanju ob Savi na deš. mešč. šolo v Krškem; Mara Škrjanc-Zurec z osn. šole v Gomilici (Prekmurje) na deš. m. šolo v Šoštanju; Leopoldina Dolenc z osn. šole pri Sv. Marku niže Ptujja na deš. mešč. šolo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah; Danica Kraševc s Sv. Planine v Griže; Leopoldina Počkaj-Orač s Kaple v Ljubno; Alfred Šehel z Nove Štife v Mozirje; Oton Fetich-Frankheim iz Kočevja v Skomarje; Celestina Laznik s Trbovelj-Vode v Koprivnico; Gizela Pišek-Kukman od Sv. Antona v Slov. goricah k Sv. Lenartu v Slov. goricah; Drago Puhr iz Ksaverija v Ribnico na Pohorju; Štefka Lovrec iz Podove v Maribor (III. deš. osn. šola); Henrik Čermelj iz Zg. Sv. Kungote na Sladki vrh; Janja Šegula-Job od Sv. Lenarta v Slov. goricah v Ptuj (dekliška osn. šola); Angela Stani iz Dobrovnika v Novo cerkev; Ljudmila Bratina-Janežič iz Ptujja v Ptuj-okolico (deš. osn. šola); Elvira Dolinar-Sittig iz Srednje Bistrice v Zibiko; Fran Gumilar iz Vel. Poljane v Lipovce; Franjica Gumilar-Macarol iz Velike Poljane v Lipovce; Vladko Voglar iz Vel. Dolencev v Markovce; Eliza Ternovic iz St. Janža pri Velenju v Novo Štifo; Vida Dereani-Kraševc iz Žužemberka v Rakovec; Anton Stefanciosa od Sv. Florijana pri Rogatcu k Sv. Juriju pod Donatom; Minka Šorli-Gašperin iz Ljubljane k Sv. Štefanu pri Šmarju; Marija Kontler-Komlossy iz Vidoncev v Dolgo vas; Hortenzija Vuga iz Lipovcev v Vel. Poljano; Angela Ocvirk od Sv. Petra v Savinski dolini k Sv. Juriju ob južni ž. (deška osn. šola); Marija Kastelic iz Svetine k Sv. Juriju ob južni žel. (dekliška osn. šola); Branimir Čeh iz Petrovc v Kalobje, Vladko Erat iz Kapele v Apače (deška šola); Zorka Rozman iz Šmartna ob Paki na Rečico ob Savinji; Amal. Podgoršek iz Zič v Špitalič (konjiški okraj); Friderika Wieser z deške na dekliško osn. šolo v Konjicah; Avgust Schönwetter od Sv. Bolfenka na Kogu v Olimlje; Ljudmila Stadler od Sv. Petra pod Sv. Gorami v Kozje; Marjeta Vodošek iz Framak Sv. Ruperta v Slov. goricah; Janko Moder iz Ljutomera (deš. osn. šola) v Veržej; Matija Vunderl iz Negove v Ljutomer (deš. osn. šola); Fran Gorup iz Velenja na Kaplo; Vlasta Tomažič iz Konjic (dekl. osn. šola) v Vuhred; Štefanija Farkaš iz Studencev pri Mariboru (dekl. na IV. osn. šolo v Mariboru); Ivan Vokač iz Slivnice v Lehen; Marta Jurko iz Lajtersberga-Krčevine k Sv. Marjeti ob Pesnici; Marica Jerončič iz Limbuša v Podovo; Adolf Vauda iz D. M. v Brezju k Sv. Lovrencu na Pohorju; Zmagoslav Konečnik iz Limbuša v Podovo; Antonija Miklavčič iz Radvanja k Zg. Sv. Kungoti; Roza Irgolič-Majcenovič od Vel. Nedelje k Sv. Miklavžu pri Ormožu; Milan Megla od Sv. Bolfenka na Kogu na Runeč; Josipina Herbst iz Hajdine k Sv. Andražu v Halozah; Feliks Grögl iz Narapelj k Sv. Duhu v Halozah; Bogomila Mervič iz Zavrča k Sv. Marku pri Ptujju; Marjeta Drassal s Pristave v Strnišče; Danica Glinšek iz Rogaške Slatine k Sv. Križu pri Rog. Slatini; Josip Križman iz Studencev pri Mariboru (deška šola) v Slovensko Bistrico (deška šola); Florentina Metlika-Dimnik z dekl. na deš. osn. šolo v Slov. Bistrici; Hedvika Leben iz Črešnjevca k Sv. Venčeslu; Stane Medved od Sv. Martina na Pohorju v Loko pri Žusmu; Stane Jančigaj z Vranskega v St. Jurij ob Taboru; Valentin Frece iz Braslovč v Orlo vas; Fran Mencej iz Černeč v Holmec-Tunel; Fran Kozar iz Vučje vasi v Tišino. — **Na novo so nameščeni v mariborski oblasti:** Metod Škerjanec v Griže; Ivan Lazar v Ljubečno; Ivan Theuerschuh v Žalec; Marija Kramaršič v Žalec; Marija Mihalič k Sv. Duhu na Stari gori; Igo Hauptman k Sv. Duhu na Stari gori; Dragotin Žolger v Mietsdorf; Pavla Zabovnik v Luče; Stanko Terčak k Sv. Joštu na Kozjaku; Olga Dworsky v Olimlje; Srečko Berlot v Prevorje; Justina Sotošek v Pilštanj; Karel Štokelj k Sv. Trojici v Slov. goricah; Otilija Zidar k Sv. Antonu v Slov. goricah; Josipina Karničnik v Malo Nedeljo; Ljudmila Jazbinšek k Sv. Križu blizu Ljutomera; Oskar Hudales na Kaplo; Viktorija Črnko na Kaplo; Alfonz Ko-

priva v Marenberg; Nada Hrenk Sv. Ožbaltu ob Dravi; Marta Elsnik v Vuzenico; Rajko Iglar k Sv. Jerneju nad Muto; Fran Petrač k Sv. Primožu na Pohorju; Ana Leskovar v Mariboru (II. deš. osn. šola); Josip Petrun v Pobrežje pri Mariboru; Nada Jenčič v Žitečko vas; Josip Pohar k Sv. Duhu na Ostrem vrhu za ekspozi-turo v Gradišću; Marija Petkovšek-Pepelnik na dekl. osn. šola v Studence pri Mariboru; Marija Vodusek k Sv. Trojici v Slov. goricah; Vilibald Beloglavec k Sv. Trojici v Sl. gor.; Maks Beloglavec k Sv. Rupertu v Sl. gor.; Alojzij Jenko v Ormož; Vlasta Rajšp v Svetinje; Angela Vogrinec k Sv. Andražu v Slov. goricah; Viljem Kunst v Polenšak; Alojzija Lovrec v Stoprce; Vladimir Bertoncclj k Sv. Vidu niže Ptuja; Ivan Geč k Sv. Marjeti niže Ptuja; Andrej Stefanciosa k Sv. Florijanu pri Rogatcu; Marija Berglez k Sv. Miklavžu pri Slovenjgradcu; Olga Korber v Pristavo; Elizabeta Dernoutz k Sv. Štefanu pri Šmarju; Anica Vimpolšek v Zibiko; Draga Kranjc na Plešivec; Marija Sedovnik v Št. Janž pri Velenju; Marta Lipovšek v Loke pri Sv. Jurju ob Taboru; Slavica Lipovšek v Loke pri Sv. Juriju ob Taboru; Olga Lorgcr v Špitalič, okraj Kamnik; Josipina Lašič v Črno; dr. Fran Žgeč v Prevalje; Miloš Ledinek v Ojstrico; Josip Kocmut v Bel-tince; Ljuboslava Dolenc v Bodonce; Rafael Berce v Bogojino; Vekoslava Bajec v Bogojino; Marija Marok v Bogojino; Drago Korošak v Dobrovnik; Marija Roggi v Dobrovnik; Josip Novak v Dolgo vas; Marjeta Dittrich v Domanjševce; Ljudmila Dolenc v Fokovce; Svoimir Jamšek v Gančane; Roza Povše v Gančane; Karl Kornhäuser v Genterovce; Marica Kavčič v Gomilico; Justina Praznik v Kobilje; Oskar Bregant v Koprivnik; Draga Roškar v Koprivnik; Ana Sterger v Koprivnik; Josip Tomažič v Kuzdobljan; Marija Janc v Kuzdobljan; Blaž Lah v Malo Poljano; Josipina Veršec v Malo Poljano; Cirila Korošak v Markovce; Ljudmila Kovač v Odrance; Dušan Kranjc v Pečarovce; Anton Ermenec v Petrovce; Elizabeta Lokay v Predanovce; Zvonko Černek v Prtočo; Emilija Kotnik v Prtočo; Srečko Pečar v Sredico; Maksa Povh v Srednjem Bistricu; Slavko Jelenc v Stanjevce; Alojzij Puppis v Trnje; Ljudevit Rozman v Turnišče; Albert Žerjav v Turnišče; Milena Beg v Turnišče; Irma Kuharič v Turnišče; Hildegarda Nedeljko v Turnišče; Miligoj Jarnovič v Velike Dolence; Marija Kos v Velike Dolence; Oton Brelih v Vel. Poljano; Stanko Jerončič v Vidonce; Marija Brenčič v Vidonce; Ludovik Viternik v Javorje; Ivan Hojnik v Koprivnico; Vilma Belovič v Čentibo; Fran Možina v Dol. Slaveče; Ludovik Doma v Hodoš; Jolanda Belovič v Kapro; Anica Toma v Radmožence; Andrej Šoberl v Sebeborce; Ciril Kiferle v Srednjem Bistricu.

Tvrđka Dragotin Roglič v Mariboru, Koroška cesta 19 nas obvešča, da je založila lep album s slikami in cenami svojih čevljev, ker se je naročevanje po pošti zelo razširilo. Ta album, ki vsebuje 30 slik najrazličnejših čevljev, je edini te vrste in naj omogoča čimlažje izbiro naročnikom. Cenjeni interesi naj z dopisnico na gori navedeni naslov naročijo že sedaj ta brezplačni album, ki jim bo doposljan takoj po končani vezavi. S tem si pridobe krasen pregled najboljših strupacnih ter solidnih in modernih cestnih čevljev, ki so pod znakom »KARO« znanim našim čitateljem ter so si pridobili vsled izborne kvalitete najboljšo ime.

— **Kavarna, restavracija in klet »Zvezda«.** V kavarni »Zvezda« svira dnevno od 5. ure popoldne do 1. ure ponoči prvovrstna elitna d a m s k a k a p e l a. V kleti prvovrstni salonski orkester od 5. ure popoldne do 12. ure ponoči. — V kleti in restavraciji so na razpolago izborna vina, sveža mrzla in gorka jedila. Po gledaliških predstavah se cenjenim gostom servira polovične porcije raznih svežih jedil. — **Trikrat na teden v restavraciji in kleti sveže morske ribe.**

Menjam

svoje mesto z drugim v trgu ali mestecu.

Ponudbe: A. Živko, učitelj Slov. Gradec.

Obrambni vestnik.

—ob Klerikalci ščuvajo proti plačevanju stvarnih potrebščin za šolo. »Domoljub« z dne 8. oktobra 1924, šte. 41. prinaša o tem sledeči članek, ki ga radi informacije učiteljsstvu ponatiskujemo:

OBCINA IN ŠOLA.

(Šolski stroški.)

»Znano je, da nalagajo zakoni vso skrb in vse stroške za zgradbe in za vzdrževanje šol — občinam oziroma občanom, kar je naposled eno in isto. Res je: kar mora biti, mora pač biti. Ni pa treba, da bi bilo več! Vemo, kako naraščajo od leta do leta stroški občinam pod naslovom »stvarnih šolskih potrebščin«. Kaj vse spada med te potrebščine, nam ni treba razlagati, ker je to predobro znano našim občinskim možem in občinskim zastopnikom v krajnih šolskih svetih, ki se jim je hotela vzeti vsa pravica, da bi imeli kaj govoriti v šoli; samo dolžnosti plačevanja bi se jim ne kratile. — Toda to le mimogrede. Na nekaj drugega hočemo opozoriti naše občine. Prišel je namreč zopet čas, ko se delajo šolski proračuni za leto 1925. in ko se bo določevalo ter odločevalo pri okrajnih šolskih svetih, koliko bodo morale šteti občine v prihodnjem šolskem letu za šolske potrebščine, nemalokrat po nepotrebnem.

Zato je važno, da dobe občine tam, kjer njihovi odborniki morda niso zastopani v krajnih šolskih svetih, na vsak način vpogled v šolske proračune. To velja zlasti na nekdanjem Kranjskem, ker na nekdanjem Koroškem in Štajerskem dobivajo občine itak celotne šolske proračune, dočim velja za občine na bivšem Kranjskem še vedno le odlok okrajnega šolskega sveta, ki enostavno navaja skupni znesek, kakršnega mora vsstaviti občina v svoj proračun. — Občinam do zadnjega menda povečini ni bilo znano, da je mogoče izpodbijati tudi te odloke okrajnih šolskih svetov. Šele vsako leto višji zneski so jim jeli odpirati oči. — Prihajati so jele pritožbe na župansko organizacijo, in vsled posredovanja »Županske zveze« je odredil takratni višji šolski svet preteklo leto, da mora biti v vsakem odloku okrajnega šolskega sveta naveden pravni pouk, da je proti odloku (to je: proti določenemu znesku za stvarne šolske potrebščine) mogoča tudi pritožba. Obseji umevno so take pritožbe mogoče tudi proti proračunom krajnih šolskih svetov na bivšem Koroškem in Štajerskem. — Vse take pritožbe, ki pa morajo biti vložene pravočasno, to je v neprestopni dobi 14 dni potem, ko je dobila občina odlok za šolske prispevke — gredo sedaj na prosvetni oddelek v Ljubljani, ki odloča o njih končno in definitivno. Vendar pa naj vlagajo občine pritožbe potom okrajnih šolskih svetov, toda tako, da jih bodo mogli le-ti predložiti prosvetnemu oddelku še predno poteče 14-dnevna pritožbena doba. Zato naj napravijo občine proti neopravičeno previsoko izkazanim šolskim potrebščinam pritožbe takoj, ko prejmejo uradna obvestila o določenih šolskih prispevkih.

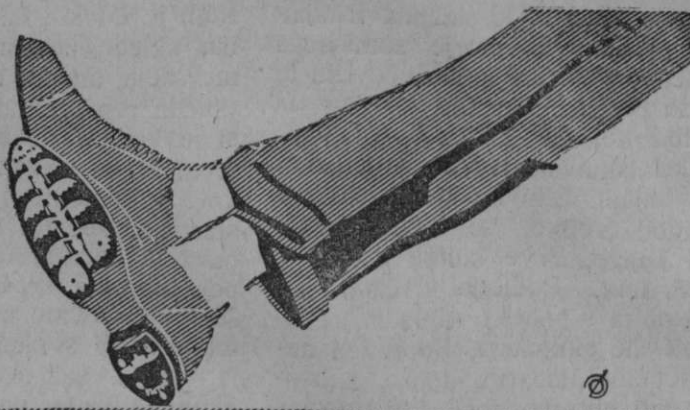
Pravimo: proti neopravičenim izdatkom. Za to trditev imamo premnogo dokazov in pritožb. Po prevratu — tedaj, ko je vihtel svoj pasji bič nad šolami in šolskimi zastopi v krajnih in okrajnih šolskih svetih zli duh slovenskega naroda, dr. Žerjav, ne izvzemši njega vredne naslednike, so dobili premoč v teh šolskih korporacijah liberalni elementi z liberalnim učiteljsvom. Ti so bili krivi, da so vsled raznih neutemeljenih, krivičnih in neopravičljivih zahtev, bile obremenjene občine s stroški za šole tako, da so davkoplačevalci jedva mogli dihati pod težo bremen. Zlasti ponekod je liberalno učiteljsvo izkoriščalo položaj in stavilo naravnost ogromne zahteve za reči, ki bi se dale brez škode za šolo odložiti, zavrniti, ali pa vsaj pametno porazdeliti na več let. — Zato opozarjamo občine, da se pravočasno poslužujejo pravnih sredstev (pritožb). Po toči zvoniti je prekasno.

Preizkušen župan.

Naša gospodarska organizacija.

—g Darila za »Učiteljski konvikt«: Angela Petričeva, učiteljica na Barju, 30 Din. Iskrena hvala! — Z današnjim izkazom znašajo letošnja darila Din 24.432,50.

Pristopite k »Jugoslovanski Matici«!

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo elastični, tihi hod, štedijo Vaše noge in Vašo obutev ter so trpežnejši nego usnje.

Učiteljski pravnik.

—Š Kam naj vlagamo prošnje za poviške in odmero plače? Učiteljsvo naj se v spodaj označenih zadevah ne obrača na ministrstvo prosvete, kamor tudi ni vlagati tozadevnih prošnji, ker je pravica za njih reševanje prenešana na Prosvetni oddelek za Slovenijo v Ljubljani, in sicer: 1. Za priznanje poviška plače po čl. 7. čin. zakona (10% povišek), za povišanje osnovne plače in za povišek plače po čl. 31. čin. zakona. — Odredba ministrstva prosvete O. N. Br. 46.408 od 12. septembra 1924. 2. Za priznanje posmrtnine po čl. 124. čin. zakona. — Odredba min. prosv. P. Br. 10.592 od 4. oktobra 1924. 3. Za akontacijo na penzijske prejemke. — Odredba min. prosvete O. N. Br. 39.751 od 18. avgusta 1924. Slejkoprej pa je vlagati na ministrstvo prosvete prošnje za povišek položajne plače (vzorec gl. v »Ročnem katalogu« Učiteljske tiskarne) in prošnje za odmero penzije, ki jim je razen ostalega (vse na službovanje se nanašajoče listine s prepisi) takoj priložiti izpolnjeno in od prosilca podpisano Uverjenje o godinoma službe, ter prošnje za nakazilo vdovnine, ki mora imeti isto prilogo in tudi v dvojniku. Za prvo omenjene prošnje, ki jih je naslovljati na ministrstvo, se učiteljsvo v lastnem interesu opozarja, da jih vloga pravočasno, t. j. pred dospelostjo roka, kajti Glavna Kontrola priznava brez ozira na dobo dospelosti izplačilo tega poviška šele po podpisu v zmislu čl. 52. čin. zakona.

—Š Uredba o oprostitvi vojaških obveznikov od poziva na vojaško službo v miru in ob vojni.* (Na podstavi členov 3. in 15. zakona o ustroju vojske in mornarice).

A. V miru.

Člen 1. Poziva na vojaško službo v miru so oproščeni.

Člen 2. Če bi bilo v državnem uradu pozvanih istočasno na vaje nad polovico uradnikov in uslužbencev, se odlože na zahtevo tega urada, poslano komandi, ki je poziv izvršila, vaje potrebnemu številu uradnikov in uslužbencev, tako da jih je vedno na licu mesta najmanj polovica.

B. Ob vojni.

I. Državni uradniki in uslužbenci in opravniki javnih služb.

Člen 3. Poziva na vojaško službo ob vojni so oproščeni.

Člen 9. Pri ministrstvu za prosveto: načelniki oddelkov, referenti za osnovni pouk in 1 glavni arhivar. 2. Na univerzah in visokih šolah: rektor in tajnik. 3. Pri narodnih knjižnicah in muzejih: knjižničar in upravnik in polovica varuhov (najstarejših po letih). 4. Pri narodnih

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 221, izdanih dne 27. septembra 1924. (Prilog XLVIII. — 1924.) in »Uradni l.« št. 94, 11. oktobra 1924.

gledališčih: lupravnik, 1 tajnik. 5. Pri državnem arhivu: 1 arhivar, 1 tajnik. 6. Pri državni tiskarni: 1 upravnik, 1 voditelj zaloge knjig, 1 skladiščnik potrošnega materiala, 1 knjigovodja, 1 računovodja in 1 urednik »Službenih Novin«. 7. Na gimnazijah, realkah, trgovskih šolah in učiteljskih: direktor (ali upravitelj).

Če ministrski svet sklene, da se mora vršiti šolski pouk tudi med vojno, oprosti minister za vojsko in mornarico na zahtevo ministra za prosveto vojaške službe najpotrebnejše učno osebje, pričenši z najstarejšim po letih in z onim, ki je vojski najmanj potrebno.

Člen 10. 1. Pri ministrstvu za vere: vsi načelniki, 4 referenti in 1 glavni arhivar. 2. Vsi aktivni duhovniki, razen onih, ki se uporabljajo za vojaške duhovnike.

Člen 17. Pri ministrstvu za trgovino in industrijo.

8. Na trgovskih akademijah, trgovskih šolah, srednjih tehničnih šolah, višjih ženskih obrtnih šolah, moških obrtnih šolah v Srbiji in Črni gori, obrtnih šolah v Bosni in Hercegovini: po 1 direktor (upravnik — ravnatelj).

Člen 21. Obče odredbe o opravičanju uradnikov in uslužbencev. Uredba obsega nadalje postopanje pri opravičanju uradništva in obrazec, po katerem se vodi zaznamek oproščenih uradnikov od vojne službe.

Pedagoške in šolske drobtine.

× Šole na Dunaju brez — otrok. Na Dunaju so morali od 4000 šolskih razredov letos opustiti 352, ker jim primanjkuje otrok. Dočim je bilo leta 1915. še 240.000 šoloobveznih otrok, je to število padlo letos na 140.000, kar je seveda tudi posledica vojne. Pričakujejo, da je s tem doseženo najnižje stanje, ter da se bode od sedaj naprej število zopet zvišalo. Zanimivo je, da štejejo češko-manjšinske šole nad 5000 otrok.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ne pozabite naročiti brezplačni album

„KARO“ čevljev

z dopisnico na naslov:

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška c. 19.